

Oostelijke Wespandieven *Pernis (ptilorhynchus) orientalis* op de Balangpas in Sichuan, China

Jos A. Vroege

Op 24 mei 2017 stond ik met een aantal Nederlandse vogelaars net onder de top van de Balangpas (4487 m) in Sichuan, China, toen ons een roofvogel met een doornat verenkleed tegemoet kwam vliegen - vermoedelijk een Oostelijke Wespandief *Pernis (ptilorhynchus) orientalis*. De vogel werd aangevallen door vier Alpenkraaien *Pyrhocorax pyrrhocorax* (Foto 1). Het verbaasde mij deze vogel hier aan te treffen. Waarom trok deze Wespandief door het hooggebergte naar het noorden en niet via het wat oostelijker gelegen laagland rond Chengdu? Toen wij twee dagen eerder via het 'Sichuan Basin' van Longcanggou naar Wolong reden, zagen wij enkele Wespandieven die wél die route volgden.

Foto 1. Vermoedelijke Oostelijke Wespandief, aangevallen door Alpenkraaien, Balangpas, Sichuan, China, 24 mei 2017 (Foto: Jos Vroege). *Probable Eastern Honey-buzzard, attacked by Choughs, on migration at Sichuan, China, 24 May 2017.*

De dag daarop reden wij van Wolong naar Markeang en stopten we bij een uitkijkpunt aan de noordkant van de Balangpas om te ontbijten. Boven de bergen aan onze zijde van het dal verscheen al snel een aantal roofvogels: Oostelijke Wespandieven. Ook boven de bergen aan de overzijde begonnen Wespandieven te cirkelen en hoogte te winnen. In een half uur tijd telden wij tenminste 75 vogels. Zij hadden waarschijnlijk

gewacht op beter weer en trokken nu door. Misschien waren zij wel net zo nat geregend als de vogel van de dag daarvoor. Aan hun verenkleed was dat niet meer af te lezen (Foto 2).

Eind 2010 deed Gerard Ouweneel in dit tijdschrift verslag van een vogelreis die hij dat voorjaar door Sichuan maakte. Tussen 24 mei en 11 juni zag hij toen vier Aziatische Wespendienven *Pernis ptilorhynchus*². Of het daarbij ging om doortrekkers *P. (p.) orientalis* of lokale broedvogels *P. p. ruficollis* valt uit zijn verslag niet op te maken. Sam Woods was in 2012 in ongeveer dezelfde periode in Sichuan. Van een massale doortrek van Wespendienven is ook hij geen getuige geweest: tussen 26 mei en 16 juni zagen hij en zijn reisgenoten niet meer dan twee of drie Aziatische Wespendienven. Dat was in Longcanggou. Op basis van hun gedrag concludeerde Woods dat het waarschijnlijk om lokale broedvogels ging.

Hannu Jännes was een aantal weken eerder in Sichuan. Tussen 2 en 23 mei 2012 zagen hij en zijn reisgenoten in totaal 36 doortrekkende Aziatische Wespendienven. Daarbij was een groep van 15 vogels op de Balangpas en een groep van 14 vogels tussen Markeang en Hongyuan, hoog boven het Tibetaans plateau. Volgens Jiawei (Jay) Wu - onze Chinese gids - is het niet ongewoon om in het voorjaar in Sichuan groepen Wespendienven naar het noorden te zien vliegen. Onze waarnemingen en die van Jännes zijn dus niet uniek. Behalve in de omgeving van de Balangpas heeft Wu de afgelopen jaren ook in het laagland bij Chengdu en in de bergen bij Markeang groepen Oostelijke Wespendienven gezien.

Ferguson-Lees & Christie (2001) en Orta & Marks (2014) stellen dat Aziatische Wespendienven *P. ptilorhynchus* in de Himalaya tot 1800 m hoogte voorkomen. Tijdens de trek kunnen zij ook boven de 3000 m worden aangetroffen. Oostelijke Wespendienven *P. (p.) orientalis* overwinteren in Zuidoost-Azië en broeden van West-Siberië tot in het noordoosten van China, Korea en Japan (Ferguson-Lees & Christie 2005, Forsman 2017). De in Siberië broedende vogels komen, net als 'onze' Wespendienven *Pernis apivorus*, in mei in hun broedgebied aan (Ferguson-Lees & Christie 2001, Orta & Marks 2014). De voorjaartrek begint veel eerder: begin maart trekken er al grote aantallen Oostelijke Wespendienven over de Straat van Malakka van Sumatra naar Maleisië (DeCandido *et al.* 2006).

Behalve in Zuidoost-Azië worden Oostelijke Wespendienven - en hybriden van de Oostelijke en de onze - 's winters ook aangetroffen op het Arabisch Schiereiland (Ferguson-Lees & Christie 2005, Faveyts *et al.* 2011, Forsman 2017) en soms zelfs in Afrika (Clark & Christy 2006, Kennedy & Marsh 2016). In Israël worden tijdens de voorjaartrek tussen de 'gewone' Wespendienven *P. apivorus* tegenwoordig regelmatig Oostelijke Wespendienven en hybride exemplaren ontdekt (Meyrav 2014).

² Behalve als Aziatische Wespendif wordt *P. ptilorhynchus* ook wel aangeduid als Indomaleisische, Kuif-, Oosterse en Oostelijke Wespendif. Andere auteurs gebruiken de namen Aziatische, Oosterse en Oostelijke Wespendif juist weer om *P. (p.) orientalis* aan te duiden.

Foto 2. Oostelijke Wespddieven aan de noordzijde van de Balangpas, Sichuan, China, 25 mei 2017 (Foto: Jos Vroege). *Eastern Honey-buzzards on migration at the Balangpas, China, 25 May 2017.*

De Wespddieven op het Indische Subcontinent zijn vooral lokale broedvogels *P. p. ruficollis* (Ferguson-Lees & Christie (2005). Dat de in Siberië broedende Oostelijke Wespddieven *P. (p.) orientalis* hier niet in groten getale overwinteren, zal te maken hebben met het feit dat de bergen aan de noordzijde van dit subcontinent – de Himalaya – voor hen tijdens de trek een lastige barrière vormen: alle beschikbare passages liggen boven de 5000 meter (Prins & Namgail 2017). Om het Indische Subcontinent te bereiken maken Oostelijke Wespddieven waarschijnlijk gebruik van de oostelijke - en wellicht ook de westelijke - ‘Circum-Himalayan Corridor’ (Juhant & Bildstein 2017, Ferguson-Lees & Christie 2001).

Tijdens de voorjaartrek zullen Oostelijke Wespddieven naar alle waarschijnlijkheid gebruik maken van dezelfde trekroute(s). Het is dan ook goed mogelijk dat de ongeveer 50 Wespddieven die Ranade & Prakash (2015) op 5 mei 2014 langs de grens tussen India en Bhutan naar het oosten zagen vliegen via de Brahmaputra-vallei verder naar het oosten zijn getrokken en vervolgens via Myanmar, Yunnan en Sichuan naar het noorden zijn gevlogen. Misschien heeft een deel van de door ons op de Balangpas waargenomen vogels dus wel in India overwinterd.

Dank

Met dank aan Sander Bot en Henk Levering voor hun commentaar op een eerdere versie van dit artikel.

Summary

Vroege J.A. 2017. Eastern Honey-buzzards *Pernis (ptilorhynchus) orientalis* at the Balang Pass in Sichuan, China. De Takkeling 26: 54-57.

On 24 May 2017, a bedraggled Honey-buzzard, possibly Eastern Honey-Buzzard *Pernis (ptilorhynchus) orientalis*, was recorded in the Balang Pass (4487 m) in Sichuan, China. The next morning, at least 75 Eastern Honey-Buzzards were recorded just north of the pass, apparently resuming migration after the inclement weather of the previous day(s).

Literatuur

- Clark W.S. & Christy P. 2006. First record of Oriental Honey Buzzard *Pernis ptilorhynchus* for Gabon and sub-Saharan Africa. Bulletin African Bird Club 13: 207-210.
- DeCandido R., Allen D. & Bildstein K.L. 2006. Spring migration of Oriental Honey-buzzards *Pernis ptilorhynchus* and other raptors at Tanjung Tuan, Malaysia, 2000-2001. Forktail 22: 156-160.
- Faveyts W., Valkenburg M. & Granit B. 2011. Crested Honey Buzzard: identification, western occurrence and hybridisation with European Honey Buzzard. Dutch Birding 33: 149-162.
- Ferguson-Lees J. & Christie D.A. 2001. Raptors of the World. Houghton Mifflin, Boston.
- Ferguson-Lees J. & Christie D. 2005. Raptors of the World. A Field Guide. Christopher Helm, London.
- Forsman D. 2017. Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Handboek determineren van vliegbeelden. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Jännes H. 2012. Sichuan 2 – 23 May 2012. www.birdquest-tours.com
- Juhant M.A. & Bildstein K.L. 2017. Raptor migration across and around the Himalayas. In: Prins H.H.T. & Namgail T. (eds.). Bird migration across the Himalayas. Wetland functioning amidst mountains and glaciers (p. 98-116). Cambridge University Press, Cambridge.
- Kennedy A.S. & Marsh R.M. 2016. First record of Crested Honey Buzzard *Pernis ptilorhynchus* for Kenya and East Africa. Bulletin of the British Ornithologists' Club 136: 145-146.
- Meyrav J. 2014. Crested Honey Buzzard in Israel. Israel Birding Portal. www.birds.org.il
- Ouweneel G.L. 2010. Roofvogels in Sichuan, China, voorjaar 2010. De Takkeling 18: 257-260.
- Orta J. & Marks J.S. 2014. Oriental Honeybuzzard (*Pernis ptilorhynchus*). In: del Hoyo J., Elliott A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana E. (eds). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (bekeken op 14 June 2015, via <http://www.hbw.com/node/52959>).
- Prins H.H.T. & Namgail T. 2017. Introduction. In: Prins H.H.T. & Namgail T. (eds). Bird migration across the Himalayas. Wetland functioning amidst mountains and glaciers: 1-11. Cambridge University Press, Cambridge.
- Ranade S.P. & Prakash V. 2015. Migrating flock of Oriental Honey Buzzard *Pernis ptilorhynchus* at the Indo-Bhutan border. Indian Birds 10: 129-130.
- Woods S. 2012. Sichuan & the Tibetan Plateau (Qinghai). Pheasants and Prayer Flags in China's "Heavenly Kingdom" 26 May – 16 June 2012. www.tropicalbirding.com

Adres: Laanacker 15, 1902 AK Castricum (j.vroege@casema.nl)